

เกณฑ์การพิจารณาตัดสินโครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ปี ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๑ นโยบายและแผนงานการจัดการขยะที่ต้นทาง	๒๐ คะแนน
ส่วนที่ ๒ การมีส่วนร่วมและจิตอาสาจัดการขยะในชุมชน	๔๐ คะแนน
ส่วนที่ ๓ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้หลัก ๓R	๔๐ คะแนน
ส่วนที่ ๔ ผลสำเร็จการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะและความยั่งยืน	๓๐ คะแนน
ส่วนที่ ๕ การจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero)	๑๐ คะแนน
รวม	๑๔๐ คะแนน

เกณฑ์	คะแนน	แนวทางการพิจารณา
๑. นโยบายและแผนงานการจัดการขยะที่ต้นทาง	๒๐	
๑.๑ นโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานการจัดการขยะที่ต้นทาง	๑๐	๑. มีนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงานการจัดการขยะที่ต้นทาง และชุมชนปลอดขยะ ๒. มีโครงการ / แผนงานกิจกรรม การจัดการขยะที่ต้นทาง และชุมชนปลอดขยะ ๓. ดำเนินงานตามแนวนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนงาน มีการจัดประชุมหารือ ชี้แจงนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนการดำเนินงาน
๑.๒ แนวทางการสนับสนุนชุมชนปลอดขยะของ อปท.	๑๐	๑. การสนับสนุนทั้งทางบุคลากรเจ้าหน้าที่ อปท. ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้กับชุมชน ๒. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน ๓. การลงพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่ อปท. เพื่อติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ
๒. การมีส่วนร่วมและจิตอาสาจัดการขยะในชุมชน	๔๐	
๒.๑ ความเข้มแข็งของแกนนำชุมชนปลอดขยะ	๑๐	๑. แกนนำชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถนำพาคณะในชุมชนร่วมกันจัดการขยะที่ต้นทาง ๒. แกนนำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการจัดการขยะที่ต้นทางภายในชุมชน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่คนในชุมชนสามารถดำเนินการจัดการขยะในระดับครัวเรือน
๒.๒ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน	๑๕	๑. คนในชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง ระดับครัวเรือน และระดับชุมชน ๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับกลุ่มคนทุกช่วงวัย ทั้งคนวัยเกษียณ วัยทำงาน และเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ ๓. ติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ต่อกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง และกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ จัดเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
๒.๓ การส่งเสริมจิตสำนึกและจิตอาสาภายในชุมชน	๑๐	๑. มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึก การส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสา หรือกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง กิจกรรมสาธารณะประโยชน์อื่นๆ ภายในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ

		<p>๒. มีแกนนำหรือกลุ่มคนที่มีจิตอาสา รับผิดชอบกิจกรรมการจัดการขยะที่เป็นส่วนรวมของชุมชน</p> <p>๓. มีเครือข่าย หรือกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชน โดยประชาชนมีจิตอาสาสนับสนุนแกนนำชุมชนดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง และชุมชนปลอดขยะ</p> <p>๔. ชุมชนมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นผลจากการจัดการขยะที่ต้นทางของประชาชน</p>
๒.๔ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนภายนอกชุมชน	๕	<p>๑. มีหน่วยงานภาคส่วนอื่นๆ ภายนอกชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม หรือสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน</p> <p>๒. เกิดการพัฒนาที่ดีขึ้นของชุมชนปลอดขยะจากการสนับสนุนของหน่วยงาน หรือภาคส่วนอื่นๆ จากภายนอกชุมชน</p> <p>๓. มีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอของการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอกชุมชน</p>
๓. การบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้หลัก ๓R	๔๐	
๓.๑ รูปแบบ วิธีการ เส้นทางจัดการขยะของชุมชน	๑๐	<p>๑. มีรูปแบบ และวิธีการบริหารจัดการขยะในภาพรวมของชุมชน สอดคล้องกับแนวทางชุมชนปลอดขยะและหลักการ ๓R</p> <p>๒. มีข้อตกลง หรือกฎระเบียบของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะที่ต้นทาง หรือชุมชนปลอดขยะ</p> <p>๓. มีเส้นทางจัดการขยะที่ต้นทางของชุมชน ที่แสดงเส้นทางของขยะแต่ละประเภท ตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงปลายทางของขยะ</p>
๓.๒ กิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยทั้ง ๔ ประเภท ตามหลัก ๓R	๑๕	<p>๑. ชุมชนมีกิจกรรมการลดปริมาณขยะตั้งแต่ต้นทางของขยะทั้ง ๔ ประเภท โดยวิธีการต่างๆ ตั้งแต่ต้นทาง เพื่อให้ปริมาณขยะลดลง</p> <p>๒. มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท รวบรวมขยะตั้งแต่ต้นทาง มีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และจัดการขยะส่วนที่เหลือทิ้ง หรือส่งต่อให้ อปท. ไปกำจัด</p> <p>๓. มีการคัดแยกขยะอันตราย และขยะติดเชื้อในชุมชนอย่างถูกต้องและปลอดภัย มีสถานที่จัดเก็บรวบรวมเพื่อส่งต่อ อปท. นำไปกำจัดอย่างถูกวิธี</p>

<p>๓.๓ นวัตกรรมการจัดการขยะของชุมชน</p>	<p>๑๐</p>	<p>๑. มีการสร้าง พัฒนา หรือนำนวัตกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นการจัดการขยะมาต่อยอดใช้จัดการขยะภายในชุมชน อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน</p> <p>๒. นวัตกรรมจัดการขยะที่ชุมชนนำมาใช้ ส่งผลต่อผลสำเร็จ หรือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะที่ต้นทาง และการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะ</p> <p>๓. นวัตกรรมจัดการขยะที่ชุมชนมี อาจเป็นนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมทางความคิด หรือนวัตกรรมอุปกรณ์เสริมประสิทธิภาพการจัดการขยะของชุมชน</p>
<p>๓.๔ กิจกรรมขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ในการจัดการขยะระดับชุมชน</p>	<p>๕</p>	<p>๑. ชุมชนมีวงจรการหมุนเวียนขยะ หรือทรัพยากร กลับมาใช้ประโยชน์ภายในชุมชน</p> <p>๒. ชุมชนมีกิจกรรม หรือกระบวนการหมุนเวียนขยะ หรือทรัพยากรภายในชุมชน เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์</p> <p>๓. ชุมชนมีกระบวนการจัดการขยะตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน เช่น การใช้วัสดุชีวภาพ วัสดุที่รีไซเคิลได้ทั้งหมด ลดการเกิดของเสีย ลดการใช้ทรัพยากร หรือใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด การส่งต่อวัสดุเหลือใช้ที่ส่งผลต่อการผลักดันเศรษฐกิจหมุนเวียน เป็นต้น</p>
<p>๔. ผลสำเร็จการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะและความยั่งยืน</p>	<p>๓๐</p>	
<p>๔.๑ ระดับความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกการจัดการขยะของคนในชุมชน</p>	<p>๑๐</p>	<p>๑. ประชาชนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจการจัดการขยะที่ต้นทาง สามารถคัดแยกขยะได้อย่างถูกต้อง และนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์</p> <p>๒. ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการขยะที่ต้นทาง โดยสะท้อนจากผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับชุมชนปลอดขยะ เช่น คริวเรือนมีการคัดแยกขยะทุกครัวเรือน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ชุมชนมีความสะอาด ประชาชนปฏิบัติตามข้อตกลง หรือกฎระเบียบของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ เป็นต้น</p>
<p>๔.๒ ปริมาณขยะที่ลดลง และปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์</p>	<p>๑๐</p>	<p>๑. ชุมชนมีการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะไปเป็นตามหลักวิชาการ หรือวิธีการเก็บข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ มีเอกสารหลักฐานชัดเจน</p> <p>๒. นำข้อมูลปริมาณขยะมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงผลให้เห็นถึงการลดลงของปริมาณขยะในชุมชน และการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์</p>

		<p>๓. มีการแสดงผลของข้อมูลปริมาณขยะในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น ตัวเลข ร้อยละ กราฟ ตารางข้อมูลเปรียบเทียบ แผนภูมิ เป็นต้น</p>
๔.๓ ความต่อเนื่องยั่งยืนของการจัดการขยะ และการเป็นแหล่งเรียนรู้	๑๐	<p>๑. ชุมชนมีการดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง กิจกรรมชุมชนปลอดขยะอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน</p> <p>๒. ชุมชนมีแผนการดำเนินงานชุมชนปลอดขยะในปีถัดไป หรือมีการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว</p> <p>๓. ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้การจัดการขยะที่ต้นทางในชุมชน หรือพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้นแบบการจัดการขยะภายในชุมชน รวมถึงชุมชนและหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาศึกษา</p>
๕. การจัดการขยะตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero)	๑๐	
๕.๑ ดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๕	<p>๑. ชุมชนดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ของที่มีในท้องถิ่น ประหยัด เรียบง่ายแต่มีประสิทธิภาพ และพึ่งพาตนเอง เช่น ใช้วัสดุเหลือใช้มาทำภาชนะคัดแยกขยะ เป็นต้น</p> <p>๒. ชุมชนมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการจัดการขยะที่ต้นทาง หรือกิจกรรมชุมชนปลอดขยะ</p>
๕.๒ การจัดการขยะเหลือศูนย์มุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์	๕	<p>๑. ชุมชนนำข้อมูลการจัดการขยะที่ต้นทางมาแปลงเป็นค่าลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก</p> <p>๒. ชุมชนมีการนำเข้าข้อมูลปริมาณขยะ เพื่อคำนวณหาค่าลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก ผ่านเว็บไซต์ datatrash.deqp.go.th โปรแกรมคำนวณ GHG Simulation หรือ GHG_Simulation-Version_II-edited-Thai-11N</p> <p>๓. ชุมชนมีกิจกรรมการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อื่นๆ เพื่อลดผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การดูแลรักษาแหล่งน้ำและระบบนิเวศ การไม่เผาในที่โล่ง หรือไม่เผาพื้นที่เกษตร</p>